

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดองค์กร และกระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายชาวบ้านเพื่อการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรในชุมชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต การสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งข้อมูลที่ได้มาได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์ แยกแยะเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์และนำเสนอโดยการบรรยาย สรุปผลได้ดังนี้

การจัดองค์กรของเครือข่ายชาวบ้านมีรูปแบบการจัดองค์กรแบบหัววัด ใช้ศรัทธาเป็นตัวตั้ง การจัดองค์กรลักษณะนี้เป็นรูปแบบที่ชาวบ้านคุ้นเคย โดยชุมชนหรือสมาชิกในเครือข่ายอนุรักษ์เวียงดิ่งมีการพึ่งพาอาศัย เคารพในความเป็นมนุษย์เท่ากัน เคารพในธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะความเป็นชุมชนที่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน มีการบริหารจัดการเครือข่ายลักษณะอุปถัมภ์ ในแต่ละหัววัดจะขึ้นตรงต่อวัดที่เป็นศูนย์กลางในชุมชน การจัดโครงสร้างองค์กรลักษณะนี้เป็นโครงสร้างเดิมที่มีอยู่ในชุมชน เช่น การแบ่งหมวดหมู่ของชาวบ้านในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา การอุปถัมภ์พระสงฆ์ภายในวัด เป็นต้น ปัจจุบันองค์กรลักษณะนี้ได้ปรับตัวเองเพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้

กระบวนการเรียนรู้ของเครือข่ายอนุรักษ์เวียงดิ่งเป็นการเรียนรู้ที่ใช้ฐานวัฒนธรรมชุมชน ประเพณีเป็นตัวตั้ง กระบวนการเรียนรู้ลักษณะนี้เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในเครือข่ายตนเองเป็นเบื้องต้น ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ หลังจากนั้นได้นำมาสรุปเป็นบทเรียนจากการทำกิจกรรม มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้กับเครือข่ายอื่นๆ เพื่อสนับสนุนและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่าย

The objectives of this qualitative research were to study the organizational patterns and learning process of villagers' network for natural resource conservation and management in the community. Data were collected by the use of observations and in-depth interviews. The collected data were checked for completeness, grouped according to relevant issues, analysed and descriptively presented.

The research results were as follows.

The organizational patterns of the villagers' network were based on the temple clusters, using groups of those people who shared the faith in each Buddhism temple cluster as their base, which was a familiar type of organizational pattern. The Wiangdong community or members in this network had the practice of relying on each other, respecting one another and being respectful to nature. These characteristics were consistent with characteristics of Buddhist communities in general. The network used the patronage system in its network administration. Each temple cluster was accountable to a temple, which functioned as the center of the community. Such organization pattern was the same as the existing structure within the community, such as dividing villagers into groups for conserving Buddhism and giving support to Buddhist monks in the temple. Nowadays, such organization has adjusted in response to emerging changes, enabling the community to solve its problems.

The learning process of the villagers' network for natural conservation in Wiangdong community was based on the community's tradition and culture. This learning process was focused on learning through the real practices in daily life. It included some learning exchanges within its network in the beginning through various practices of conserving and reviving natural resources, summarizing lessons learnt from related activities, and building a network of learning with other networks in order to support and strengthen the network.